

Vlaams
Parlement

stuk **44** (2009-2010) – Nr. 2
ingediend op 14 december 2010 (2010-2011)

Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie

Jaarverslag 2009

Gedachtewisseling

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
uitgebracht door de heer Karim Van Overmeire

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Frank Creyelman.

Vaste leden:

de heren Ludwig Caluwé, Paul Delva, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Katleen Martens, de heer Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Fatma Pehlivan, de heer Jan Roegiers;
de heren Matthias Diependaele, Marc Hendrickx;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heren Lode Ceysens, Carl Decaluwe, Ward Kennes, Veli Yüksel;
de heer Johan Deckmyn, mevrouw Marijke Dillen, de heer Stefaan Sintobin;
de heren Marnic De Meulemeester, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Mia De Vits;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken;
de heer Karim Van Overmeire.

Stukken in het dossier:

44 (2009-2010) – Nr. 1: Jaarverslag Vlaams Vredesinstituut

INHOUD

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Tomas Baum, directeur van het Vlaams Vredesinstituut	4
1. Wapenhandeldecreet – adviezen	4
2. Memorandum voor de verkiezingen van 2009	4
3. Onderzoeksrapport handel in wapens en goederen voor tweërlei gebruik	5
4. Samenvatting SIPRI-jaarboek	5
5. Onderzoeksactiviteiten	5
5.1. Gemeenschappelijk standpunt over controle op uitvoer van militaire goederen en technologie	5
5.2. Tussenhandel	6
6. Conferenties en seminars	6
7. Publicaties van VVI-medewerkers in andere fora	6
8. Opvolging van de evaluatie van het Vredesinstituut	7
II. Bespreking: vragen en opmerkingen van de leden en antwoorden van de heer Tomas Baum	7
Gebruikte afkortingen	11

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking werd op datum van dinsdag 9 november 2010 het Jaarverslag 2009 van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie (hierna genoemd Vlaams Vredesinstituut) besproken. Het verslag in kwestie werd toegelicht door de directeur van het instituut, de heer Tomas Baum.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER TOMAS BAUM, DIRECTEUR VAN HET VLAAMS VREDESINSTITUUT

De heer *Tomas Baum* licht het jaarverslag voor het werkjaar 2009 van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie toe. Hij zal daarbij achtereenvolgens de adviezen, publicaties en activiteiten van het instituut overlopen en legt ook uit wat daar precies mee is gebeurd sinds 2009. De toelichting wordt wel beperkt tot een aantal hoofdlijnen en elementen die betrekking hebben op de specifieke bevoegdheid van deze commissie. Daarna komt de heer Baum nog terug op de evaluatie van het instituut van afgelopen maart en de aanbeveling die in dat verband door de plenaire vergadering is gedaan.

1. Wapenhandeldecreet – adviezen

Er is advies gegeven over een aantal voorstellen van decreet Buitenlandse Wapenhandel, waarvan reeds lang sprake is. Een update is nodig omdat de Belgische wet van 1991 een aantal lacunes en onduidelijkheden bevat. De realisatie van zo'n decreet was in de vorige legislatuur ook ingeschreven in het Vlaams regeerakkoord. Het instituut heeft meer bepaald advies geleverd bij drie voorstellen van decreet, respectievelijk van de heren Van Goethem, Penris en Van Overmeire; van de heren Glorieux, Stassen en Daems en van de heren Roegiers en De Loor. Op 14 januari 2009 zijn alle adviezen gepubliceerd naar aanleiding van de besprekingen in de commissie. De voorstellen in kwestie zijn vervallen na de verkiezingen, maar in het lopende regeerakkoord is opnieuw de intentie opgenomen om een Vlaams decreet op te stellen inzake in-, uit- en doorvoer van militair materieel en wapens. Er geldt nu overigens een bijkomende externe deadline omdat de lidstaten van de EU hun wetgeving tegen 30 juni 2011 in overeenstemming moeten brengen met een Europese richtlijn van 2009 die een gemeenschappelijk vergunningenstelsel oplegt voor intern verkeer (dit wil zeggen binnen de EU) van militaire goederen.

Het lijkt de heer Baum dan ook een goed moment om de intentie van een geactualiseerde Vlaamse wetgeving met betrekking tot de controle op de buitenlandse wapenhandel formeel gestalte te geven. Ten einde dat proces te faciliteren is het instituut op deze materie beginnen werken en kan het een nota voorleggen met een toetsingskader voor een Vlaams decreet inzake buitenlandse handel in militaire goederen. Daarmee hebben de onderzoekers aandachtspunten die in de loop der jaren zijn opgevallen bij elkaar gebracht. De structuur van de nota valt uiteen in meer formele aspecten en inhoudelijke aspecten. De nota zelf is terug te vinden op de website van het instituut.

2. Memorandum voor de verkiezingen van 2009

Een verkiezingsjaar zoals 2009 heeft een impact op de werking van een paraparlementaire instelling. De raad van bestuur heeft naar aanleiding van de verkiezingen een memorandum opgesteld met twee aandachtspunten die belangrijk zijn voor deze commissie. Transparantie van een beleid in strategisch belangrijke goederen is noodzakelijk voor democratische controle op dat beleid. Voorts oefent Vlaanderen de bevoegdheden die het binnen België heeft ook op internationaal niveau uit en ontwikkelt de Vlaamse Regering bij het uitoefenen van haar bevoegdheden een buitenlands beleid op vele domeinen. Het is belangrijk dat de commissie dat opvolgt. Dat memorandum is verspreid, ook onder de nieuwe volksvertegenwoordigers. De heer Baum laat daarbij opmerken dat het instituut dit memorandum in wezen als een advies beschouwt.

3. Onderzoeksrapport handel in wapens en goederen voor tweërlei gebruik

Elk jaar brengt het Vlaams Vredesinstituut ook een analyse uit van het gevoerde beleid, in de vorm van onderzoeksrapporten. Zo is er het onderzoeksrapport ‘Vlaamse buitenlandse handel in wapens en goederen voor tweërlei gebruik 2008’, dat werd opgemaakt en gepubliceerd in 2009.

De meest markante cijfers uit dat rapport zijn voorgesteld in het parlement. Eerste belangrijke vaststelling was dat de Vlaamse controle op het eindgebruik van uitgevoerde wapens beperkt blijft. Tweede belangrijke punt luidde dat er op het einde van de vorige legislatuur een merkbare evolutie was in het Vlaamse wapenexportbeleid. Ten derde bleek dat de invoer van vuurwapens en munitie toenam.

73 percent van de Vlaamse wapenexport gaat naar een buitenlandse industrie zonder garanties voor het uiteindelijke gebruik daarvan. De Vlaamse overheid rekent voor controle op de landen van bestemming.

De opmerkelijke evolutie in 2008 behelst onder meer dat er slechts twee vergunningsaanvragen voor wapenuitvoer werden geweigerd op een totaal van 258 aanvragen, of 0,8 percent.

De invoer van vuurwapens en munitie steeg tussen 2005 en 2008 in waarde van 5,4 naar 13,4 miljoen euro. Vooral de waarde van de ingevoerde munitie nam opmerkelijk toe. Daarover is nog een discussie gevoerd in het Vlaams Parlement, maar tot een verklaring van het hoe en waarom van deze stijging kwam het niet, stelt de heer Baum. Dat werd voor het instituut de aanleiding om vanaf het najaar van 2009 actief een onderzoek uit te voeren naar vuurwapens in België. De spreker hoopt over twee of drie maanden een volledig rapport te kunnen voorleggen waarin het fenomeen integraal bestudeerd wordt: wetgeving en de nieuwe wapenwet, de correctie daarop, het draagvlak bij de bevolking, het profiel van gebruikers en economische activiteiten met wapens.

4. Samenvatting SIPRI-jaarboek

Elk jaar wordt ook de samenvatting van het SIPRI-jaarboek vertaald, dat originele gegevens bundelt in verschillende domeinen die op de bevoegdheden van de commissie en de taken van het Vlaams Vredesinstituut betrekking hebben. Het gaat dan om wapenproductie, kernmachten, conflicten, militaire uitgaven en internationale wapenhandel. De jaarboeken zelf zijn ook ter beschikking in het parlementair informatiecentrum, waar ook de rest van de collectie van het Vlaams Vredesinstituut permanent wordt geactualiseerd.

5. Onderzoeksactiviteiten

Naast de hoger genoemde publicaties houdt het instituut zich ook bezig met onderzoekswerk waaruit pas later publicaties voortkomen. Twee daarvan hebben ook belang voor de discussie inzake het vooropgestelde decreet.

5.1. *Gemeenschappelijk standpunt over controle op uitvoer van militaire goederen en technologie*

Het betreft dan in eerste instantie het onderzoek naar het Europees gemeenschappelijk standpunt over controle op uitvoer van militaire goederen en technologie. De publicatie dateert van januari 2010. Het gemeenschappelijk standpunt inzake controle op uitvoer van militaire goederen en technologie vervangt de Europese gedragscode inzake wapenuitvoer uit 1998. Beide teksten bevatten standaarden die de Europese lidstaten moeten gebruiken bij de beoordeling van vergunningsaanvragen. Er worden ook procedures in beschreven die de uitwisseling van informatie moeten bevorderen. Men streeft ernaar het exportbeleid te harmoniseren in een Europese context, mee in het kader van een gemeen-

schappelijk Europees buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB). Bevoegdheid en verantwoordelijkheid voor het toezicht op wapenexport ligt bij de lidstaten zelf. De EU speelt daarin geen directe rol. Het lidstatelijk regulerend kader dient aangepast te worden voor 30 juni 2011. In België betekent die omzetting, dat er een specifiek federaal en gewestelijk beleidskader moet komen.

5.2. Tussenhandel

Nog in 2009 werd ook het onderzoekswerk inzake tussenhandel afgerond. Het is eveneens pas begin 2010 gepubliceerd. De bevoegdheden voor de handel in militair materieel en dual-usegoederen zijn binnen het Belgische bestel toegewezen aan verschillende overheden. Hetzelfde geldt voor tussenhandel. Tussenhandelaars faciliteren transacties tussen kopers en verkopers. In internationale fora wordt dit omschreven als ‘brokering’. Het gaat om mensen die in een bepaald land transacties in een ander land proberen te ondersteunen, terwijl ze niet echt zelf de bezitters van de verhandelde goederen zijn. Controle op die activiteit is nodig omdat anders het regulier vangnet voor controle wegvalt. Uit de studie bleek dat het Belgische beleid vooral symbolisch is geweest. Er is geen ‘compliance’ met internationale afspraken, geen toepassing van de wetgeving in de praktijk en het ontbreekt aan sluitende procedures. Het Belgische controlesysteem is in zijn geheel vatbaar voor substantiële verbeteringen.

Volgens de heer Baum is er in dat verband ook een rol voor de gewesten weggelegd om te anticiperen op die tussenhandel in een nieuw decreet. Kern van het probleem is dat de problematiek initieel uitgewerkt werd op federaal niveau net voor de regionalisering. Het was een Belgisch avant-gardedossier, maar andere internationale afspraken maakten deze wetgeving snel achterhaald.

6. Conferenties en seminars

Het Vlaams Vredesinstituut organiseert tevens conferenties en seminars. Alle onderzoeksrapporten worden voorgesteld in het Vlaams Parlement. Daarnaast waren er nog twee extra activiteiten, met onder meer een tweedaags intensief seminarie op 12 maart 2010 in samenwerking met het Studiecentrum voor Kernenergie (SCK) in Mol. Dat ging over nucleaire veiligheid en non-proliferatie. Ook was er een Engelstalig internationaal seminarie rond overheid en bedrijfsleven, partners in strategische exportcontrole. De bevoegde diensten van de Vlaamse overheid zijn heel actief ter zake.

Niet alle activiteiten van het Vlaams Vredesinstituut zijn relevant voor deze commissie, stelt de heer Baum. In het jaarverslag staan dan ook nog heel wat activiteiten die meer betrekking hebben op andere materies.

7. Publicaties van medewerkers in andere fora

Tot slot vermeldt de heer Baum dat zijn medewerkers ook publiceren in andere fora. Het is voor een onderzoeksinstituut immers belangrijk in internationale tijdschriften aanwezig te zijn. Nils Duquet, een van de onderzoekers, heeft zo een artikel gepubliceerd over wapentraffiek en conflictdynamiek in *International Studies Perspectives*. Mevrouw Sara Depauw publiceerde een artikel in de *Internationale Spectator* over het Europese beleid inzake wapenhandel.

8. Opvolging van de evaluatie van het Vlaams Vredesinstituut

De heer Baum wil na het summiere overzicht van alles wat het Vlaams Vredesinstituut in 2009 heeft gerealiseerd, nog kort ingaan op de opvolging van de evaluatie van het instituut. De commissie voor Buitenlands Beleid is belangrijk en kan daarbij allicht helpen, stelt de spreker.

De plenaire vergadering van 29 maart 2010 stelde na de evaluatie door Policy Research Corporation dat het Vlaams Vredesinstituut op regelmatige basis met gelijkaardige buitenlandse instituten moet blijven benchmarken om de vinger aan de pols te houden. De specifieke structuur van het instituut en de speciale inbedding maakt dat niet zo evident als het gaat om management, groei of beleid. Een gemiddeld Europees Vredesinstituut heeft een raad van bestuur van 7 of 8 leden en een staf van ongeveer 50 mensen. Het Vlaams Vredesinstituut telt 19 bestuursraadsleden, een wetenschappelijke raad van 10 leden en een staf van 7. Vergelijking is op dat vlak dus quasi onmogelijk, terwijl dat voor het inhoudelijke werk perfect kan.

Er is ook samenwerking met andere Europese instituten. Met GRIP en SIPRI – en in samenwerking met de Dienst Controle Strategische Goederen – wordt op 29 november 2010 een conferentie georganiseerd. Dat toont aan dat het instituut in een internationaal netwerk kan functioneren. Volledig benchmarken is en blijft echter moeilijk.

Een tweede aanbeveling van het Vlaams Parlement was dat in alle communicatie van het Vlaams Vredesinstituut de band met het Vlaams Parlement duidelijk naar voren moet worden geschoven. Dat gebeurt al en dat blijft ook zo, stelt de heer Baum.

Een derde aanbeveling wilde de band met het Vlaams Parlement versterkt zien zonder de objectieve positie van het instituut te verliezen. Dat vormt voor de heer Baum de grootste uitdaging, aangezien die objectiviteit vrijwaren impliceert dat er geen politieke manoeuvres zijn, terwijl een parlement toch een politiek orgaan bij uitstek is. In de raad van bestuur zitten heel wat mensen van de fracties. De heer Baum richt een verzoek tot de leden om desgevallend wat meer het onderzoek te informeren via bestuursleden die een link met de fracties hebben. Het instituut staat open voor meer onderzoek en heeft al bewezen dat het inzake secretariaat een capaciteit heeft ontwikkeld. De raad van bestuur is het geëigende orgaan om de politieke link te neutraliseren.

II. BESPREKING: VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN EN ANTWOORDEN VAN DE HEER TOMAS BAUM

Mevrouw *Sabine Poleyn* wil ingaan op het punt vredeseducatie in het luik Vrede en Samenleving dat deels wel en deels niet met de activiteiten van deze commissie samenhangt. Het verheugt het lid dat er in het voorbije jaar veel is gebeurd ter zake. Ze meent dat ook het Vlaams Vredesinstituut een rol te spelen heeft in het educatieve kader en onderzoek daaromtrent.

Ook het onderzoek naar de stand van zaken inzake buitenlandberichtgeving stemt mevrouw Poleyn tevreden. Door die actualisering kan nu ook in de lopende legislatuur een nieuwe versie van een eerdere resolutie van haar hand worden opgesteld, stelt ze.

De herinneringseducatie maakt intussen deel uit van de vakoverschrijdende eindtermen in het onderwijs, maar mevrouw Poleyn meent dat in elk geval reeds de juiste teneur is gezet met de herdenking van de Groote Oorlog van '14-'18. Herinneringseducatie mag niet tevergeefs zijn, stelt het lid. Niet het evenement of de gebeurtenis alleen is belangrijk, maar vooral de boodschap die wordt meegegeven. Het advies van het Vlaams Vredesinstituut strekt ertoe die kant op te gaan. Het Vlaams Parlement moet dezelfde boodschap blijven uitdragen. In het kader van de herdenking hebben overigens ook economische aspecten en toerisme een plaats. Vredesopvoeding moet steeds deel blijven uitmaken van de herinneringseducatie. Bij de evaluatie van de VOET (Vakoverschrijdende Eindtermen) lijkt het erop dat men die optie neemt.

De studie over jongeren en geweld zou ook afgerond zijn, polst mevrouw Poleyn. De heer *Baum* beaamt dat, maar stelt dat er nog een laatste controle gebeurt en dat het document pas in januari of februari 2011 zal worden vrijgegeven.

Over de manier van werken laat mevrouw *Poleyn* zich zeer positief uit. De verhouding tussen het Vlaams Vredesinstituut en het Vlaams Parlement zit goed, stelt ze en daarom hoeft een en ander, voor wat haar betreft, niet via een raad van bestuur te gaan. Onderzoeksvragen kunnen volgens haar gesteld worden op ogenblikken dat het instituut in de commissies komt of via de commissie. Verder kan de klassieke benadering voor adviezen gehanteerd blijven.

De heer *Jan Roegiers* uit eveneens zijn tevredenheid over het afgelopen werkjaar. Het Vredesinstituut levert als paraparlementaire instelling altijd een fraai werkstuk af met het jaarverslag, stelt het lid.

Het project rond het onderzoek naar vuurwapens in België zou lopen van september 2009 tot september 2010. De heer *Baum* kondigde een vertraging aan tot maart 2011. Waarom? Hij verwacht een boeiend verslag dat inzicht biedt op de aanwezigheid van wapens in de samenleving.

Pleit het Vlaams Vredesinstituut ervoor dat onderzoeksvragen via parlementsleden aan de mensen in de raad van bestuur worden doorgespeeld om daar een deliberatie te houden?

De heer *Baum* legt uit dat een individueel parlementslicd niet kan vragen om een en ander te onderzoeken. Dat moet het parlement doen met een specifieke meerderheid. Voor een delicate vraag kan dat problemen opleveren. Datzelfde parlementslicd kan wel via zijn fractie bij de raad van bestuur van het instituut een gelijkaardig thema aanvoeren. De evenwichten gelden daar net zo goed, maar de discussie kan allicht op een andere manier gevoerd worden, oppert de heer *Baum*. Hij onderstreept dat het instituut zeker graag ziet dat het Vlaams Parlement formeel onderzoeksvragen stelt. Als dat te moeilijk blijkt, dan is de raad van bestuur een geschikte weg om het alsnog te berde te brengen.

De heer *Roegiers* meent dat het om een broos evenwicht gaat en dat in eerste instantie de gebruikelijke procedure via de parlementsleden, de commissies en het parlement moet worden aangewend om onderzoeksvragen te kunnen stellen. Hij is er vrij zeker van dat er doorgaans een meerderheid kan gevonden worden, zelfs voor moeilijke vragen. Het verdere verloop na onderzoek is een politiek spel, oppert het lid, waarin beslist moet worden wat er met de resultaten gebeurt.

De heer *Marc Hendrickx* noteert enkele belangrijke opmerkingen. Zo stelt hij vast dat de eerste vier jaar veeleer een groeiproces zijn geweest. De toekomst ziet er dan ook rooskleurig uit, stelt hij. Er blijkt een goed evenwicht te bestaan tussen de reactieve opdracht van het Vlaams Vredesinstituut en de proactieve. Dat lijkt het lid alvast aangetoond met de onderzoeken en adviezen die het instituut uitvoert en die telkens weer van hoge kwaliteit zijn.

De wetenschappelijke raad blijkt zo goed als uitsluitend uit academici te bestaan. Kan dat aangepast worden? Het lid meent dat bijvoorbeeld ook mensen uit de vredesbeweging een valabele inbreng kunnen hebben. De raad kent items telkens aan één persoon toe voor evaluatie. De heer *Hendrickx* meent dat de aanpak toch niet noodzakelijk zo hoeft, al is dat de geprefereerde methodologie van het Vlaams Vredesinstituut.

Er blijkt een spanningsveld te zijn rond de beschikbare middelen van het instituut. Voor sommige doeleinden volstaan ze, andere grootschaliger projecten kunnen niet. Klopt dat en vormt dat een hinderpaal voor de toekomst?

De heer *Paul Delva* sluit aan bij de vraag over de resultaten van de studie inzake vuurwapens in België. Ook hij wil weten waarom er vertraging op zit.

Het instituut maakt elk jaar een vertaling van de samenvatting van het SIPRI-jaarboek, die beschikbaar is in het Engels. Wat is daarvoor de reden? Is daar überhaupt wel vraag naar en in hoeveel exemplaren wordt het verspreid? Het lid meent dat de mensen die zich met het thema bezighouden doorgaans ook de Engelse taal machtig zijn. Heeft men een doel en een verspreidingssystematiek ten aanzien van scholen of instellingen? Is eraan gedacht om eventueel ter zake samen te werken met het Nederlandse Clingendaelinstituut?

De heer *Matthias Diependaele* merkt op dat het hem in elk geval zinvol lijkt een dergelijk document in vertaling te verspreiden, bijvoorbeeld ten behoeve van de mensen in de raad van bestuur. Het in vraag stellen van de meerwaarde daarvan ergert hem. De meerwaarde van een Nederlandse vertaling ligt onder meer in een grotere bereikbaarheid van wat het Stockholminstituut als gerenommeerd instituut aan boeiende informatie kan aanleveren voor scholen en dies meer.

De heer *Tomas Baum* stelt dat bij het onderzoek naar vuurwapens is gebleken dat het niet zo eenvoudig is om in dat verband op alle ambtelijke niveaus en overal in België medewerking te krijgen voor het onderzoek. De onderzoekers zijn er wel in geslaagd met zeer vele ambtenaren op lokaal, provinciaal en federaal niveau contact te leggen, zij het dat dit vaak nogal wat tijd in beslag nam. Dat probleem werd vooraf onderschat. Voor bepaalde diensten is bovendien voorafgaande goedkeuring nodig van de federale minister om er een gesprek mee te mogen voeren. Dat is ondertussen weliswaar allemaal geregeld, maar de eerste contacten met het kabinet van Binnenlandse Zaken dateerden van maart om uiteindelijk pas in september een goedkeuring te krijgen. Dat soort elementen zorgt voor vertraging. Het document is ondertussen echter wel degelijk in afwerking en maakt nu nog het voorwerp uit van collegiale toetsing.

Voor wat de samenstelling van de wetenschappelijke raad betreft, was de raad van bestuur van het instituut initieel vragende partij om ook ngo-mensen toe te voegen, kwestie van te vermijden dat men in een ivorentorenmentaliteit terecht kwam. Achteraf is gebleken dat de zittende leden weliswaar een academisch profiel hebben, maar de facto toch vaak actief waren geweest in de betreffende ngo-sector. Mevrouw Alyson Bailes was vroeger directeur van SIPRI, de heer Marc Duffield is hoogleraar in de Ontwikkelingspolitiek en werkte ettelijke jaren voor Oxfam in Soedan. Overigens is het volgens de heer Baum ook zo dat iemand met een louter ngo-profiel niet altijd over de wetenschappelijke legitimiteit beschikt om onderzoek te evalueren. Ngo's gebruiken ook vaak onderzoek van het instituut om hun eigen standpunten te legitimeren. In de ngo-wereld gaat onderzoek ook vaak om 'naming and shaming', stelt hij: blijven hameren op een bedrijf dat iets fout heeft gedaan enzovoort. Vanuit het Vlaams Vredesinstituut wordt dit soort onderzoek niet gedaan. Kortom, wie in de wetenschappelijke raad zetelt heeft meestal toch enige 'reality check' gehad en heeft een evolutie doorgemaakt naar een ander, meer wetenschappelijk, profiel.

De gehanteerde methodologie voor de evaluatie van onderzoek impliceert onder meer dat de heer Baum zelf nog alles naleest wat het instituut publiceert, zowel in het Engels als in het Nederlands. Hij acht het ondoenbaar om datzelfde te vragen van de mensen die elk met hun eigen onderzoeksdomein bezig zijn. De wetenschappelijke raad heeft ervoor gekozen om per onderzoeker een bepaald document toe te wijzen, waarover die dan een verslag schrijft. Wanneer er een probleem is, dan wordt het in de groep gebracht. Daar worden de kwaliteit en inhoud doorgepraat. De heer Baum staat achter de werkwijze. Het finale rapport dat in het jaarverslag is opgenomen, wordt opgesteld door de voorzitter van de wetenschappelijke raad op basis van alle deelrapporten en wordt collegiaal goedgekeurd na bespreking in de vergadering.

Het SIPRI-jaarboek is vrij beschikbaar op de website van het Vlaams Vredesinstituut. Het wordt in fysieke vorm alleen naar parlementsleden en enkele universiteiten en ngo's verspreid. Het is met name de kost van drukwerk, die maakt dat het slechts in beperkte oplage wordt gedrukt en verspreid. Het was oorspronkelijk ook een legitimeringsfactor voor het nieuwbakken instituut en het getuigde van een zeker vertrouwen dat de vertaling door ons mocht worden gemaakt. Ook de heer Baum vindt het een handig document dat een snel overzicht biedt. Hij merkt verder op dat er op puur Engelstalige events in dit huis vaak commentaren komen. Mee daarom evolueert het instituut naar nog meer valorisatie op lokaal niveau en in het Nederlands, van alles wat het doet.

De heer *Johan Verstreken* verwijst nog kort naar de herinneringseducatie die oorspronkelijk vooral op de Holocaust en de beide wereldoorlogen sloeg. Het lid verwijst in die zin naar de beleidsbrieven. Wat zou de rol ter zake van het Vlaams Vredesinstituut in die vredesopvoeding kunnen zijn?

De heer *Baum* laat weten dat men daar al mee bezig is. Een onderzoeker volgt dat zelfs quasi voltijds op, onder meer door seminaries te volgen. Er zijn contacten met de diensten van het Departement internationaal Vlaanderen, meer bepaald met de heer Pierre Ruyslaere. Opvolging is verzekerd, en er zijn nog veel plannen, maar de heer Baum ziet geen actieve pedagogische rol als dusdanig. Dat behoort niet tot de opdrachten van het instituut, maar tot de uitvoerende macht. Hij wil desgevallend echter wel graag projecten ondersteunen die de herdenking in het parlement zichtbaar maakt en aandacht geeft.

Het is ook zaak na te gaan waar precies de vraag leeft, stelt de heer Baum. Tussen toerisme en herdenking leeft een intrinsieke spanning van enerzijds de vanzelfsprekendheid en gemak waarmee het ene leeft en de terughoudendheid die het andere vergt. Daar wil het Vlaams Vredesinstituut op werken. Ook inzake motieven voor herdenking kan veel gebeuren: zaken recupereren, instrumentaliseren, onderzoek van motieven en gevaren en hoe dat in het beleid kan ingebed worden. Het instituut is daar volop mee bezig.

De heer *Karim Van Overmeire* vraagt aandacht voor Honderd Jaar Groote Oorlog en wijst op het belang ervan voor het Engelstalige grondgebied en het feit dat Flanders/Vlaanderen in dat verband als vredesregio een enorme kans biedt op economisch en toeristisch vlak. Het gaat daarnaast ook om de internationale positionering van Vlaanderen en daarop moet volop ingezet worden, meent het lid. Daarbij hoeft het Vlaams Vredesinstituut voor hem geen enkele schroom aan de dag te leggen.

De heer *Tomas Baum* merkt op dat naar aanleiding van een soortgelijke opmerking van de heer Van Overmeire een jaar eerder, twee stagiairs al met een preliminair onderzoek zijn gestart dat intussen verder werd opgenomen door een onderzoeker en is gepubliceerd onder de titel 'Oorlogsherdenking herdacht'.

Frank CREYELMAN,
voorzitter

Karim VAN OVERMEIRE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EU	Europese Unie
GBVB	Gemeenschappelijk Europees buitenlands en veiligheidsbeleid
GRIP	Groupe de Recherche et d'Information sur la Paix et la Sécurité
ngo	niet-gouvernementele organisatie
SCK	Studiecentrum voor Kernenergie
SIPRI	Stockholm International Peace Research Institute
VOET	Vakoverschrijdende Eindtermen
VVI	Vlaams Vredesinstituut